

GORICA

(Večerno izdanje.)

Izhaja vsa torek in soboto ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pada na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Soških ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekališču po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Körberjeve izjave.

Ministerski predsednik Körber je imel pri njemu na čast prirejeni slavnostni pojedini pri gališkem deželnem maršalu grofu Stanislavu Badeniju velevažen političen govor. Na Badenijevo napitnico je odgovoril nekako tako-le:

„Pred vsem se zahvaljujem, da govorite vsi, s katerimi sem se na tem lepem potovanju seznanil, v nemščini. Na svojem potovanju sem jako obžaloval, da nisem zmožen vašega jezika. Prišel sem do prepričanja, da morajo uradniki razumeti več v deželi običajnih jezikov. Vi gotovo niste prav nič slabši Poljaki, ako občujete za mano v nemščini in pač nihče ne postane nezvest svojemu narodu, če se nauči družega ali tretjega jezika. Velika sreča bi bila za mir v državi, ako bi mogla le-ta razpolagati z veliko množico uradnikov, ki bi mogli brez vsakega zadržka govoriti s pristaši druge narodnosti. Zelo so nam očitali, ker smo avstrijskim dijakom, ki študirajo na zagrebškem vseučilišču, po dovršeni izkušnji v najvažnejših predmetih avstrijskega prava, omogočili vstop v avstrijsko službo. To storiti smo bili prisiljeni, ker ni bilo zadostno število prosilcev za uradniška mesta v Dalmaciji. Dolgo vrsto let sem opominjal oblasti, naj opozorjajo svoje uradnike na ugodnosti, ako se nauče hrvaščine in grejo v Dalmacijo. A oglasil se niti ni en uradnik. Tudi na vseučilišču smo se v tem smislu obrnili, a istotako zaman. Ker moramo imeti uradnikov, smo morali storiti ta tako grajani korak, ker ima prebivalstvo pravico, da ima jezika zmožne uradnike. Jezikovno vprašanje je postalo glavno vprašanje v naši državi in najbolj moramo obžalovati, ker se pretirava. Jezikovne razmere in narodnostni razvoj sta glavni vprašanji, vsled katerih vlada v državnem zboru več let obstrukcija. Nikdo ne upošteva tega, da ako se skupno obravnava jezиковno in narodnostno vprašanje, so v nevarnosti temelji države. O tem vprašanju hočem govoriti po-

polnoma odkrito. Tudi ministrovo srce lahko postane polno in tudi prepolno.

Sedanja vlada živi v zavesti, da ni storila krivde niti eni narodnosti v državi. Vse, kar nam v tem oziru očitajo, so zavita poročila malenkostnih dejstev, navadno brez vsakega povoda. Ker se nam pa resno ničesar ne more očitati v tem oziru, zato nas pa dolže namišljenih pogrškov. Kako naj zagovarjamo, česar nismo storili. To presega naše moči. Vsak čas hočemo s svojim malim znanjem pospeševati spravo, ako bosta narodnosti, ki sta v prepiru, to tudi resno želeli. Nikdar pa ne bomo dovolili enostranske narodnostne ugodnosti. Za ta program smo se zavezali sami sebi in nikomur drugemu ter hočemo držati lastno svojo besedo. Nikdo ni upravičen soditi naša dejanja drugače, kakor so v resnici. Tako smo tudi v Opavi in Tesinu ugodili opravičeni zahtevi dveh narodnostij. Če bi postala nevarnost, da bi skrb za ti dve šoli postala povod narodnostnim bojem, rečem že sedaj, da bomo skrbeli za radikalno obrambo. Smatramo se resno dolžnim, ščititi tudi nemško posestno stanje. Nas ne moti umetni šum, ki ga je provzročilo to vprašanje. Jeli pa potrebno in koristno narodom, vsak dan iskati novih vzrokov za vznemirjenje? Radikalnim politikom je to postalo že druga narava, a resnim možem ne pristojta, da jim slede. Za avstrijske narode bi bilo uprav rešilno, ako bi se dvignila četa domoljubov s trdno voljo, storiti konec tem pretiravanjem.

Istina je, da živimo v dobi težkih narodnostnih bojev, ki so dedščina stoletij. A poostrenje bojev je povzročila ona ustava, katero hočejo raztrgati tisti, kojih glas bi bil veliko slabši brez ustave in ki so nosili, ko še ni bilo ustave, bremena njim sovražnega vladnega zistema. Avstrijo so ponemčevali in centralizirali in niti enega spisa niso uradi spisali v češčini! Ne pravim, da je bilo to pravično, a predočiti si moramo, kaj je češkemu narodu podelila ustava, in vprašajmo se, je li upravičeno in prav, da ta visoko razviti narod tako sovražno nastopa proti Avstriji! In če vprašam

kneza, naj odloži o njem svojo sodbo do sodbe in pravoreka zgodovine“.

Nemcu pa je dejal: „Vi ste iz onih, ki preiskujejo vzrok stvari, jaz pa od onih, ki izpreminjajo red stvari. Usoda vas je postavila na mojo pot i kot se godi vselej — če trči slaba natura ob močno — in ste mi napravili pot, ki jo jaz nisem smel izpustiti brez koristi. Vi ne morete zahtevati od mene ničesar za obleko; prvič — zapustil sem vam svojo; drugič sem vam podal s svojimi navodili dragocen dar v vašo umstveno hranilnico. Naposled ne pozabite: da sem vas zval prijatelja, to pa veste — in vas prosim in dam pravo spominjati to v danem slučaju — l' amitié d' un grand homme est un bienfait de dieux!“ Midva sva torej več kot brat. V ostalem sedaj spadam v zgodovino in za to me ne more zadevati mnenje pojedinih človeških bitij.
Vojvoda Medunski“.

Ko sem se bil povrnil na svoje stanovanje, sem premišljeval to čudno epopejo dukovo. In tu mi je palo nekaj na um:

*) Prijateljstvo velikega moža je dobrotla bogov.

Rusine in Srbe, Rumune in Italijane, bom dobil isti odgovor. Naša država je ustanovljena kot obrambna trdnjava proti napadom z vzhoda. Mi pozabljam, da so mnogi narodi ravno zato prostovoljno vstopili v državno zvezo. Dasi sedaj več ne obstoji ta nevarnost, je vendar ostalo pravo, in vez med posameznimi stavbenimi kamni je postala trdna. Brezštevne zveze so nastale med posameznimi narodnostmi. Država ima zakone, ki zagotavljajo vsakemu narodu, da se bo čul njegov glas. Ali se naj pa zdaj mogočna narodnostna ideja, ki bi lahko bila v svoji moči nepremagljiva trdnjava edinstvi, prekuje v paroksizem, ki naj razruši pravo? Konec si lahko mislimo, ker bo neugoden narodnostni in politični svobodi.

Vedno stremljenje, prekositi družega, pripelje do padca, do bankerota. Pod temno sliko sedanosti zopet podpisujem vladno načelo: Brezstrastvena vztrajnost! Nikdo nas ne bo prigovoril h krivičnosti in tudi ne h kakemu nasilnemu činu. Ako nas je storil državni zbor za varube države, vemo tudi, da moramo toliko časa sami skrbeti za njen blagor, dokler se bodo zopet našle stranke in zapustile labirint narodnostnega sovraštva in se zopet povrnilo v svetle dvorane skupnega dela. Avstrija seveda ne bo mogla toliko časa čakati, in zato bomo, kakor doslej, delali nadalje po svoji vesti.

Körber je končal s pohvalo Poljakov. „Slovenec“ pristavlja h Körberjevemu govoru te-le popolnoma primerne opazke.

Körber se mora braniti proti nem. napadom zaradi slov. paralel in dalmatinskih Hrvatov, in v tej brambli je bil prisiljen, da je izrekel nekaj trditvev, katere opravičujejo vso našo narodnostno borbo proti ponemčevalni birokraciji.

Vendar se nam zdi nekako tragično, ako se čuti avstrijski ministerski predsednik prisiljenega, da se gre v Galicijo zagovarjat zaradi — par slovanskih paralel. Taka malenkost, umljiva sama ob sebi, spravi celo državo v tako valovanje, da mora glava avstrijske vlade

„Da, to je moral biti on — duka!“ sem vskliknil.

L. 1865 sem bil namešč v Parizu; stanoval sem v „Grand Hôtel du Louvre“. Ne bom popisoval tu krasote in razuzdanosti tega Babilona. Omenim le na kratko, da sem se seznanil onde z nekim Angležem Arčibaldom Matevsom. Raznašal je biblijo s soprogo Arabelo. Ali nekega dne je bila izginila Arabela. In istega časa se je odpravil iz Pariza tudi neki „le beau montérégrin (krasni Črnogorec) ... Anglež je sodil, da je bil poslednji v zvezi z njo.

„O! naj mi pride kedaj v roke!“ sikal je Anglež s pridruženim glasom ... „Ona je za me mrtva; ali on ...!“

Tega slučaja sem se domislil zdaj, ko sem slišal o naključbi medunskega vojvode. Ime prebrisanega Črnogorca mi sicer ni bilo znano; ali Anglež ga je moral izvedeti, morda ga je celo poznal. Iz kratka: nisem vedel, kdo je ta mož; ali sodil sem po tej pripovedi, da ni nihče drug, nego ta duka.

II.

Minul je blizo poldrug mesec. V tem času sem bil že nekoliko „na gorah“, to je v hercegovinskih pustinah. Seznanil

zbrati vso svojo zgovornost in se zagovarjati. To je znak velike nenormalnosti, državne bolezni, in slovanski narodi bodo gledali, da postanejo v Avstriji take same ob sebi umevne in potrebne naredbe nekaj tako naravnega in običajnega, da se nihče več ne bo nad njimi vznemirjal!

Posebno pa moramo pribiti Körberjevo izjavo glede uradništva, ki mora biti zmožno ljudskega jezika. Körber je v Galiciji videl, da bi tudi za ministerskega predsednika bilo dobro, ako bi znal poljsko. A zakaj Körber neče uvideti, da je še bolj potrebno za sodnika med Slovenci, da zna slovensko? Körber vedno silno lepo govori o razmerju uradništva do ljudstva, a zakaj v dejanju ne stopi na noge proti objestni in nestrpni nemški birokraciji, katere delovanje je v najostrejšem nasprotstvu z besedami gospoda ministerskega predsednika.

Ker je pot po Galiciji nekako razširila Körberju narodnostno obzorje, želimo, da bi taka potovanja še nadaljevala.

Ekscelenca gosp. ministerski predsednik, pridite še na Slovensko!

Dopisi.

Iz Gorice. — (Replika.) — „Sočini“ glasbeno-stilistični korifeji Emil Komel in Kajetan Feigl*) — ta dva sta namreč izlegla v skrupucano „kritiko“ v „Soči“ svojo glasbeno-znanstveno nezmožnost in logično-slovniško nevednost — mi že dovolita, da preidem njiju pedale, registre in rezponzorije, s katerimi se je bavil itak moj zadnji dopis.

Danes se vrnem k njiju „intonaciji“. Jaz sem ju podučil, da kažeta v tem najnavadnejšem izrazu veliko nevednost, ona sta ta nauk hlastno sprejela in rabita zdaj pridno pravilni izraz „glasovni način“. Vsled tega je njiju „odklanjanje“ tega nauka absurdno, pokrivanje neved-

*) Čitatelje »Gorice« na deželi opozarjam, da ta Feigl ni sin skladatelja g. Danila Fajgelja ne po telesu, ne po duhu.

Dopisnik.

sem se bil z glavnimi ustaškimi voditelji: epičnim Peko Pavlovičem, mladim Lazarjem Sočico, s popom Bogdanom Simoničem, z onim Ljubibratičem in drugimi; bil sem v nekaterih praskah, iz kratka: seznanil sem se bil dobro s krajem in položajem.

V tem kratkem presledku se je bil ustanek zelo razširil, in slovansko vprašanje, ki je dolgo tlelo pod pepelom, jelo se je dvigati in stopati na površje.

Pri nas v Rusiji smo v tem skromnem času jedva smeli misliti o zbirki v pomoč razdejanih hercegovskih družin. Tedaj se ve ni moglo biti niti govora o kaki vojni pomoči; nekateri naših izvenruskih zastopnikov so delali vse, da bi zadušili klic naših bratov, ki se je bil raztegnil naposled po stoletnem trpljenju in mučenju; in predstavljali so hercegovski ustanek le kot neki komunističen upor ter mu odrekli celo narodni značaj. Tako so zrlj tedaj (izvzemši male peščice prepričanih ljudi) na to delo v Rusiji; ali tu na licu mesta niso dvomili več, da je nastali požar resen.

(Dalje pride.)

LISTEK.

Med gorskimi orli.

Povest izza časa hercegovskega ustanka.

Ruski: Peter Petrov.

(Dalje.)

„In dalje, ali ni znano nič, kaj je bilo pozneje z njim?“

„Nič — kakor bi bil padel v vodo v carigrajski gnječi. To poslednje izvestje je povedal o njem kapitan.“

„Nu, pa oni dve pismi, ki jih je pustil Nemcu?“

„Ah da, še to! Napisani ste bili francoski z mnogimi pogrški, ali v čistem slogu de-Montepina. Knezu je pisal: da on — novi Prometej — hrepeni, „užgati sveti ogenj slave in imenitnosti“; da njega — „globokega patrijota, Slovana, in še več — Črnogorca, tako zelo davi usoda njegovih bratov, ki so jih zagnali zavidni in mogočni sosedje med nebo in zemljo“, da ne more prenašati več tega kričečega prizora in zato da beži od njega. Naposled se pa opravičuje, da je odšel, ne poslovišvi se; primerja Nemca pesku, ki je imel srečo, da je skazal uslugo „ujetemu orlu“ in prosi

nosti s „poljudnostjo“ pa nerodno. Kje za Boga imata glavo, trdeča, da je latinski izraz „intonacija“ za priprostega Slovence poljuden, a slovenski „glasovni način“ pa menda znanstven. V „Sočinem“ „Ahasveru“ more g. Kajetan otrobe vezati ad libitum, tu pa mora „svoji“ fantaziji peroti že nekoliko pristržiti.

Nauk, katerega sta prejela Kom-Feig. v „Gorici“ glede „staccato“, se jima zdi predolg in prenatanečen, ali v njiju znanstvenem jeziku izraženo: klobasarija. A kaj morem jaz za to, ko moram učiti taka dva abecedarja v glasb. terminologiji! Glavna razlika med orglami in glasovirom je pač le v vezanji glasov; pri orglah je bolj izrazit „legato“, pri glasoviru pa „staccato“. Kdor torej pozna ta dva instrumenta in je v „Soči“ čital opazko, „da se mora igrati v cerkvi orgle in ne glasovira“ (katera opazka je — to rad priznavam — prav abecedarsko nerodno izražena), mora sklepati, da se hoče s tem grajati nezadostno vezanje glasov (staccato). Tako sem sodil tudi jaz, a zdaj čujmo, kaj odgovarjata naša abecedarja! Ona pišeta: „V svoji kritiki smo pribili dejstvo, da se mora igrati v cerkvi orgle in ne glasovira, o kakem „staccatu“ pa ni bilo ne duha ne sluha.“ — No, zdaj vemo, da ni bilo izraženo le abecedarsko nerodno, ampak za njiju sama nerazumno. Za prih. „Sočo“ jima dam to le domačo nalogo: Naj povesta, kaj sta hotela reči! Prav radoveden sem, kako se izkocabata iz te zagate. Zastran naprejšnjega stavka (Da se pa igra na glasoviru samo „staccato“, je nekaj novega za nas.) se pa pogledamo nekoliko ostreje. Tega stavka v mojih dopisih ni, ker nisem zmožen take zlobno mi podtaknene neumnosti. Tako očitno lagala mi pa ne bosta! — Da pa „kritizuje“ Komel skladbe, katerih sam ne pozna, je že pred tremi leti dognana stvar. Ali se ne spominja več na ono njemu toli usodno „generalno pavzo“?

Ali je bil gospod, kateremu podtikata Kom-Feig. moje dopise, pri realski maši, ne vem; da sem bil pa jaz, ve zdaj Komel, ko sem v jednom zadnjih dopisov ožigosal njegovo škandalozno stajo. (Tudi pri gimnazijski maši sem mu stal za petami, ali on me ni videl, ker je preveč strastno prežal na kor.) Ker sem torej realsko mašo slišal, imenjem Kom-Feig.-ovo mnenje, da bi bilo realsko petje škandal, še vedno tendenciozno neresnico. Jaz sem bil zadnjič pri veselici Komelovih pevcev v Št. Andrežu in moram reči, da so mnogo mnogo slabše peli nego realci, in vendar ni bil Komelu to škandal, da bi ga bil nesel prat v „Sočo“. Tem ljudem so pojmi harmonika, katero raztezajo, kakor jim kaže.

Da sem jaz pohvalil realse profesorje, kateri se ukvarjajo s petjem, sem imel uzrok. Znano je, da se najde mnogo profesorjev na sred. šolah, kateri so v očigled svojemu vplivnemu stališču nasproti mladini toli apatični, da ne najdejo priporočljive besedice za petje. Kako bi se torej prijatelj petja ne razveselil nad profesorji, ki se s petjem celo bavijo, če tudi ni petje njih poklic. Iz tega pa ne sledi, da bi taki profesorji ne mogli biti izvrstni učitelji petja in glasbe. Koliko število ljudskih učiteljev to eklatantno dokazuje, če tudi nimajo ti toliko prostega časa, kakor profesorji in tudi gotovo nič več razboritosti. Primerjanje razmerja stanov razumništva h glasbi z razmerjem krojaške obrti k čevljarji, kakor si je dovolj ujeta Kom-Feig., je prestorasto. Dejanstvo, da nam politični uradniki glasbijo celo opere, ju tolče najbolj po zobeh. In da bi potem profesor ne mogel biti zmožen, srednješolske mladine naučiti ene lat. maše! Gospodiča vidita torej, da je bilo moje dotično razmatranje popolno logično; nelogično in abotno je le nazorovanje Komelovo, ki meni, da bi ne smel človek, ko se ne bavi z glasbo, nobene druge službe opravljati, kakor dolg čas prodajati.

Iz Kojškega. — (Dijaška veselica.) — V nedeljo dne 28. avgusta priredili so pri nas dijaki veselico z jako

bogatim vsprejemom. Vršila se je na prostoru g. Pahorja. Dijaškemu pozivu odzvalo se je vse polno občinstva ne samo iz vseh vasi vinskih Brd, temveč tudi iz Gorice. S kratka: Veselica je bila obiskovana v popolno zadovoljnost prirediteljev. Ginjen je bil vsak, ko je videl, kako so vzbudili v naših, v tem oziru jako zaspanih Brdih, mladi dijaki občinstvo in mu ponudili par krasnih uric razvedrila. Dasiravno mladi in v malem številu, pokazali so nam vendar, kakšno moči razpolaga v sebi srce polno narodnega navdušenja. Niso se ustrašili težkega dela, marveč vstrajno so se trudili in urili, dokler niso bili kos naloženi si nalogi.

Prva točka vsprejema bil je pozdravni govor, v katerem je dijak g. Oskar Pahor z glasom polnim navdušenja pozdravil navzoče, zahvalil se jim za obilno udeležbo ter jim na kratko razložil pomen veselice. Res, s takšnimi veseliciami se znatno vzbuja narodna zavest. Želel je, da bi vsa zastarela oziroma zaspana društva v Brdih prišla zopet v pravi tir in tako širila izobrazbo med Brici, učila jih spoznavati svoj narod in mili slovenski jezik; kajti človek, ki ne pozna svojega naroda in ne spoštuje svojega jezika, ni vreden, da živi. Saj je vendar jezik duh posameznega človeka, pa tudi duh celega naroda. Dalje se je obrnil govornik na slovenske matere s prošnjo, naj bi one svojim nežnim otrokom že v rani mladosti vcepile v srce ljubezen do domovine, ljubezen do naroda in svojega milega jezika, ker kdor se ne nauči materinega jezika v otroških letih, temu postane jezik tuj. Kdor pa ne pozna svojega jezika, ta ne pozna tudi svojega naroda in svoje domovine.

Dal Bog, da bi te besede našle rodovitna tla in obrodile stoteren sad.

Za govorom je zasvirala domača godba znano koračnico: „Mladi vojaki“. „Popotnica“, katero je pel moški zbor, bila je napram malemu številu pevcev precej dovršena. Docela izborna pa so zapele gospodične pevke krasno pesmico „Divja rožica“. Občudovati je bilo njih zvoke glasove, ki so se razlegali daleč na okrog. Žele so pa tudi zaslužno pohvalo. Nato je stopila na oder g.čna Al. Pahor, ki je povsem dovršeno deklamovala Gregorčičevo „O nevihti“, na kar je dobila v krasnem vencu lepo svoje darilce. Za deklamacijo je nastopil zopet moški zbor in zapel pesem „Ljubav“, ki je našla pri navzočih verne poslušalce. Splošno zanimanje pa je vzbudila igra „Eno uro doktor“. Glavni junak Škrjanec (g. Gab. Kumar) je bil docela kos svoji nalogi. Izborna sta rešila svojo nalogo tudi dr. Zajec (g. O. Pahor) in Ančka (g.čna Pavla Kumar). Pesem „Pogled v nedolžno oko“ je poslušalcem tako ugajala, da so jo morali pevci na splošno željo ponoviti. Tudi duet „Mož in žena“, v katerem sta nastopila g. Ličen in g.čna Pavla Kumar s spremljevanjem glasovirja je vzbudila splošno priznanje. Zatem je nastopil mešani zbor in zapej „Nazaj v planinski raj“, kjer smo se zopet divili milim glasom pevki in pevcem. H koncu veselice je zadonela iz moških grl pesem „Mi smo mi“, ki se je mogočno razlegala po celi vasi.

Na koncu veselice se je razvila živahna prosta zabava. X.

Politični pregled.

Politični položaj.

Razun potovanja ministerskega predsednika po Galiciji in Bukovini in razun odstopa tržaškega namestnika grofa Goëssa ni nobenih drugih posebnosti za zabilježiti zadnje dni na notranjem političnem polju. Glede potovanja dr. Koerberja v Galicijo hočejo vedeti nekateri politikarji, da je bil namen temu potovanju, pridobiti Poljake za to, da se že v jeseni državni zbor razpusti, ako bi Čehi ne opustili takrat obstrukcije in sploh ako bi obstrukcija bodisi od te ali one strani hotela še nadalje ovirati delovanje parlamenta. Znano je namreč, da so bili Poljaki do sedaj vedno nasprotni razpustu državnega zbora in da so odločno nasprotovali dr. Koerberje-

vim nameram v tem pogledu. Ker pa imajo Poljaki v najvišjih krogih jako veljavno besedo, moral je dr. Koerber poskusiti, da si jih pridobi. Ako se je to posrečilo, pokazala bo šele prihodnost. O odstopu grofa Goëssa in o Krokkih, ki so provzročili ta odstop čitajo se v listih najrazličnejša mnenja. Po našem mnenju nimamo primorski Slovani povoda, ne da bi se tega odstopa veselili, pa tudi ne, da bi ga obžalovali. Proti grofu Goëssu kot osebi se nimamo namreč nič kaj posebno pritoževati. Naše pritožbe veljajo le vladnemu sistemu na Primorskem, in tega ni zapričel grof Goëss, on ga je marveč nadaljeval. Ako torej grof Goëss odstopi, ne da bi se z njegovim odstopom spremenil na Primorskem vladni sistem, nam mora biti pač vsejedno, ako vlada v duhu sedanjega sistema pri nas grof Goëss, ali pa kdo drugi.

Ministrski predsednik Körber v Bukovini.

Ministrski predsednik dr. Körber je dospel v Črnovice dne 3. t. m. ob 8. uri in tri četrti dopoldne.

Zasedanje deželnih zborov.

Jesensko zasedanje deželnih zborov se prične v drugi polovici tega meseca. Šlezki deželni zbor bo sklican dne 19. septembra. V šlezkem deželnem zboru bodo burne razprave zaradi slovanskih vzporednic.

Naredba finančnega ministerstva.

Z ozirom na številne pritožbe, ki so došle iz krogov industrijalnih podjetnikov glede na izvenredno pomanjkanje vode v letošnjem poletju, vsled česar je moralo mnogo podjetij omejiti oziroma popolnoma ustaviti delo, je finančno ministerstvo svojim podrejenim davkarskim uradom naročilo, da zamorejo dovoliti prizadetim podjetnikom odpust/prihodninskega davka, ako za to prosijo. Tako prošnje je rešiti v najkrajšem času.

Zaroka nemškega prestolonaslednika.

Zaroka nemškega prestolonaslednika z vojvodinjo Meklemburg-Sverinsko je bila v nedeljo uradno objavljena.

Ločitev cerkve od države na Francozskem.

Pariški „Matin“ poroča, da hoče ministrski predsednik Combes izdelati nov bolj liberalen načrt glede ločitve cerkve od države. Po tem novem načrtu bi se prepustilo cerkvi začasni užitek njenih zgradb in zemljišč, s čemur bi se ji omogočilo, da si vstvari neodvisen obstanek pod zaščito obeh državnih zakonov. S tem predlogom bili bi baje zadovoljni vsi ministri.

Srbske in rumunske razmere.

Bolgarski list „Večernja Pošta“ je priobčil te dni jako značilen članek, ki se peča z razmerami mej Bolgarije, Srbije in Rumunije. List pravi namreč, da bi se morali Srbija in Rumunija popolnoma odpovedati aspiracijam do Macedonije. Macedonijo morali bi Srbija in Rumunija prepustiti popolnoma Bolgariji. Namesto tega pa bi morali Bolgarija in Rumunija podpirati Srbijo v njenih aspiracijah v Bosni in Hercegovini, a Srbija in Bolgarija morali bi pa podpirati Rumunijo v njenih aspiracijah do Transilvanije.

Italijansko vojno brodogradništvo v Jadranskem morju.

Italijansko vojno brodogradništvo v Jadranskem morju je gotova stran. Minister za mornarico, Mirabello, je izvršil stvar. Brodogradništvo tvori velike vojne ladje: „Sardagna“, „Re Umberto“, „Dandolo“, „Doria“, križarica „Banzan“ in pa dvanajst torpedovk. Kakor trdijo, vstrezata le prvi dve vojni ladiji modernim zahtevam. „Dandolo“ in „Doria“ nimata dobrih oklopov in nista hitra, kakor je tudi bolj počasna križarica „Banzan“. A kljub temu stavijo Italijani na to brodogradništvo veliko upov, ker pravijo, da jih ne bo nihče presenetil. Jasno je, da da je vse to naperjeno proti Avstriji. Naša „zaveznica“ Italija pa hkratu tudi utrjuje Benetke, Jakin in Tarent.

Napad na sultana.

Turški sultan se ne nahaja niti doma posebno varen. Te dni je neki njegovih stražnikov ustrelil baje nanj iz revolverja, in ga je rešila pred smrtjo le njegova jeklena srajca. Zaradi tega se je baje obrnil sultan na črnogorskega kneza, da bi mu ta poslal nekoliko Črnogorcev, katere bi sultan porabil v svojo telesno stražo.

Rusko-japonska vojska.

Torej se misli general Kuropatkin še umikati proti severu in je zaradi tega tudi odredil, da so Rusi zapustili Ljaojangu. Tako bi bilo vsaj sklepati iz njegovih zadnjih brzojav na cara, katere so listi priobčili te dni, in ako niso iste falsificirane. Zadnje dni polnijo japonski listi svoje predale z vsakovrstnimi vestmi, dohajajočimi izključno iz japonskih virov in po največ iz Tokija, ki si pa druga

drugi tako nasprotujejo, da zamore vsaki le količkaj razsodni čitatelj koj spoznati, da so vse te vesti ali popolnoma izmišljene, ali pa strašno pretirane. S temi vestmi bi hoteli omenjeni listi svoje čitatele preveriti, da je bil general Kuropatkin v bojih, ki so se vršili te dni pri Ljaojangu, popolnoma poražen ter da bo že danes ali jutri vsa njegova vojska od Japoncev ujeta, ter da zadene Rusijo pri Ljaojangu jednaka osoda, kakoršno je svoj čas zadela Francoze pri Sedamu. Zato pa vlada med japonskimi neizmerno veselje, ki pa ne bo trajalo po našem mnenju niti dober teden dni. Da so naravno smešne vse trditve o popolnem porazu Rusov in o zajetju Kuropatkinove vojske, dokazujejo ravno brzojavke generala Kuropatkina na cara, katere hočemo tu navesti. Kuropatkinova brzojavka od dne 2. t. m. se namreč glasi: Včeraj, ko se je jelo mračiti, so napadli Japonci naše pozicije pri Sinkvantunu; ali bili so po silnem boju odbiti. Po noči so ponovili napad, in sicer z vspehom, kajti pahnilo so nazaj jeden naš polk, ki se je moral umakniti proti Sakutunu. Umaknitev tega polka pa je imela za posledico, da so tudi druge naše vojne čete zapustile omenjene pozicije. Danes zjutraj začele so naše čete zopet napredovati, da bi zopet izvojevale pozicije pri Sinkvantunu. Ob zori sem zapričel zopet boj s Kurokijem. O poludne je začelo streljati naše topničarstvo, pešci pa so napadli sovražnika, da bi zopet izvojevali izgubljene pozicije. Po noči pa so bombardirali Japonci Ljaojangu, mesto in postajo. Naše izgube so bile prav neznatne. V tem trenutku pa sem dobil od poveljnika posadke v Ljaojangu to-le vest, in sicer ob 10. uri in pol zvečer. Japonci so napadli središče naših pozicij, a bili so odbiti z velikanskimi izgubami. Od naših ljudi, nabajajočih se v utrdbah, padlo je šest moži.

Dne 3. t. m. pa je Kuropatkin zopet brzojavil carju; in sicer tako le: Prejšnjo noč pričel je sovražnik zopet z ofenzivo in se je polastil večine naših pozicij pri Sinkvantunu. Vojne čete, ki so se nahajale na teh pozicijah, so se umaknile na pozicije zadnjih straž, ki se nabajajo med vami Čansutun in Sičent. Prvi sibirski kor, ki je imel zadnjih pet dni velike izgube in ki je bil v nevarnosti, da bi ga sovražnik ne obkolil, se je prejšnjo noč umaknil za nekoliko kilometrov proti vzhodno-zapadni strani. V očigled takim okolnostim sem zaukazal, da se Ljaojangu zapusti in da se začne umikanje proti severu.

Na istinitosti tega, ako je res Kuropatkin to poročal — in to trdijo baš japonski — ne dvomi in ne more dvomiti nikdo, ker Kuropatkin ne zna lagati, kakor delajo to japonski poveljniki, ampak govori vedno le golo resnico.

Iz tega je pa tudi popolnoma razvidno, da Kuropatkin pri Ljaojangu ni bil poražen in celo tepen ne, ako se pomisli, da so Rusi tu izgubili le 5000 moži, dočim so jih Japonci, kakor sami pripoznavajo, izgubili najmanj 25.000.

S tem pa je Kuropatkin že dosegel svoj namen. Dokler ni njegova armada v stanu z ofenzivo prepoditi Japoncev, dotlej nima nobenega pomena pridobivati na terenu in mu je le na tem, da izvabi Japonce čimdlje od svoje baze ter jih kolikor mogoče oslabi. Če bi se Kuropatkin umaknil iz Ljaojanga, bi to storil le iz taktičnih nagibov za toliko, dokler ne pride jesen in ne dobi po novi železnici dovolj vojaštva, municije in živeža. Že sedaj je jasno, da Kuropatkin pri Ljaojangu ne sprejme tolikrat napovedane odločilne bitke in da torej ne more biti govora o kaki japonski zmagi. Vsi boji okrog Ljaojanga imajo namen, oslabiliti Japonce, in ta namen se je dosegel.

Po londonskih poročilih so se Japonci polastili dveh obrežnih fortov pri Kvankinšanu vzhodno od vhoda v pristanišče. Rusi so zopet zavzeli forta Ješan in Polikvang, odkoder so Japonce po ljutem boju pregnali.

Iz Tokija pa se poroča, da so Japonci v sredo potopili neki ruski parnik, ki je pri vohodu v portarturško pristanišče odstranjeval mine.

„Daily Mail“ priobčuje brzojavko iz Šanghaja, v kateri se zatrjuje, da so Japonci svoj prvotni načrt glede Port Arturja spremenili. Prepričali so se, da trdnjave ni mogoče zavzeti z naskokom, in uvideli so, da je treba oblegajoči armadi privoščiti nekoliko miru in počitka. 35.000 moži od oblegajoče armade se je po železnici odpeljalo proti Ljaojangu. Na spremembo prvotnega načrta pa je vplivalo tudi to, da operacij ne more dovoljno podpirati japonsko brodogradništvo, katerega hoče Togo ohraniti aktivnega še za poznejši čas, ko pripluje baltiška eskadra. V Tokiju so sedaj baje uverjeni, da Port Artur ne pade pred koncem septembra.

Iz Pariza se poroča, da je admiralni svet pod predsedstvom velikega kneza Alekseja sklenil admiralu kneza Uhtomskega postaviti pred vojno sodišče v Vladivostoku ali v Petrogradu. Admiral Skridlov bo kot pričar imel priliko, da opraviči svoje ukrepe, da je ukazal portarturškemu brodograditelju vdreti iz pristanišča.

Z bojišča ni došlo danes nobenih važnih vesti. Opomniti pa je, da so tudi japonofilski listi prišli do spoznanja, da je smešno govoriti o porazu Rusov v bojih pri Ljaojangu, ter da se je Kuropatkin s svojimi četami umaknil, in sicer v najlepšem redu k jantajskim rudnikom popolnoma v smislu svojega vojnega načrta.

Dne 2. t. m. so Japonci zopet napadli Port Artur, a bili so zopet z velikanskimi izgubami obiti.

Domače in razne novice.

Za „Šolski Dom“. — Upravništvo prejelo: Ivan Gorkič, trgovec v Gorici 2 K.

Predsedništvu so plačali: Simon Gregorčič, vikar v pokouju v Gorici, na račun ustanovnine za „Mali Dom“ drugi rok 30 K; znesek „juda“ v vojaški duhovski in civilni družbi kranjsko-primorski (poslal A. Uršič, vikar v Orehku) 5 K.

Srčna hvala!

Začetek šolskega leta se bliža in razni šolski zavodi naznanjajo, katere dneve bodo vpisovali otroke, ki se želijo v njih šolati. Goriškim Slovincem sta poleg drugih javnih šolskih zavodov na razpolago „Šolski Dom“ in „Mali Dom“, kamor lahko pošiljajo svoje otroke. Oba zavoda vzdržuje in vodi goriško šolsko društvo „Šolski Dom“, kateremu načeljuje od prvega početka za narodno vzgojo in omiko na Goriškem zaslužni dr. Ant. Gregorčič, profesor bogoslovja.

V „Šolskem Domu“ se nastanijo v prihodnjem šolskem letu, ki začne 16. septembra, šestrazredna ljudska šola s tremi paralelkami, dekliška obrtna in nadaljevalna šola z dvema oddelkoma ter deška obrtno-nadaljevalna šola s pripravljanim tečajem in dvema razredoma. Dekliška obrtna šola bo imela oddelke za umetno vezenje in belo šivanje s tremi tečaji in s tečajem za odrasle ter oddelke za krojno risanje in šivanje ženskih oblek z dvema tečajema za redne učence in s tečajem za odrasle.

V „Malem Domu“ se nastani poleg otroškega vrta ljudska šola za prvo, drugo, tretje in četrto šolsko leto za one otroke, katerim je bliže tje nego v „Š. Dom“, ali kateri radi pomanjkanja prostora ne dobijo mesta v „Šolskem Domu“, ter deška pripravljavnica za srednje šole in dekliška pripravljavnica z dvema letnikoma za izobraževališča za učiteljice. Toliko za prvi začetek. Ako bodo okoliščine ugodne in požitnovalnost slovenskih rodoljubov vztrajna, sledilo bo s časom še kaj, kakor zahtevajo potrebe in nadarjenost našega slovenskega ljudstva. Slovenski rodoljubi, podpirajte uzorno narodno in kulturno započetje!

Na e. kr. ženskem učiteljskem v Gorici prične šolsko leto 1904/1905 16. t. m. Vpisovanje za deško in dekliško vadnico se vrši 15. t. m. od 8.—12. ure, vpisovanje gojenk v vsprejem v prvi tečaj e. kr. ženskega učiteljskega pa bode 14. in 15. t. m. od 8.—12. ure.

Ravnateljstvo e. kr. ženskega učiteljskega v Gorici, dne 3. sept. 1904

C. kr. gimnazijska pripravljavnica v Gorici. — Šolsko leto 1904/1905 se začne 18. kimovca. Vpisovanje učencev s slovenskim materinim jezikom bode 15. kimovca od 8. do 11. ure predpoludne. Pogoji so: 1. izpričevalo z odličnim ali vsaj z dobrim vspehom dovršenega 3. ali 4. razreda ljudske šole, 2. krstni list z izkazom, da učenec šteje 9 pa ne več kot 13 let, 3. zdravnikovo izpričevalo o stavljenih kozah, o zdravih očeh, sploh o popolnem zdravju, 4. ubožni list od tekočega leta, če so stariši ubogi. Prednost imajo nadarjeni in pridni učenci lepega obnašanja, ki v svojem domačem kraju nimajo nobene priložnosti, naučiti se nemščine in pripravljati se za gimnazijo ali realko. Učnine je plačati za vsako polletje 10 K; ubogi in vredni učenci so celó ali na pol oproščeni učnine.

V Gorici, 5. kimovca 1904.

Fr. Orešec, c. kr. vodja.

Gabrščekov podajač ne more še vedno razumeti, da del ni celota in da veljava posamnega dopisa ni veljava celega časnika. Dokler bodo časniki sestavljeni iz delov, kakor so dopisi, in dokler bodo dopisi imeli posebe označene dneve svojega rojstva, bodo morali praznovati svojo obletnico le po svojem datumu, ne po datumu časnikovem. To pravi že zdrava pamet, ker bi sicer malokateri dopis mogel praznovati svojo obletnico. Tako n. pr. nosi prvi naš dopis s podpisom A. K. dan 15. avgusta 1903, „Gorica“ ga je prinesla 18. avgusta 1903, po podajačevi pameti bi bila torej obletnica 18. avg. 1904; ali zdaj naj nam pove, kako, ko ni „Gorica“ izšla letos tega dne? Podajač ne razume, da dopis ni knjiga, ni časnik, ki je sam gospodar čez čas svojega „zagledanja belega dne“. Sicer pa kaj cepi s tem dlako, stvarno odgovarjati naj začne. Pa nimamo mnogo

ljavnico se navadno oglasi mnogo ukaželjnih slovenskih otrok; ali sprejmejo, jih k večjemu le 38. Da bi bilo mogoče prijetim se za srednje šole tudi takim slovenskim otrokom, ki nimajo prilike, da bi obiskovali državno pripravljavnico, ustanovilo je društvo „Šolski Dom“ zasebno pripravljavnico za srednje šole, v katero sprejema učence, kolikor dovoljujejo šolski prostori. Kdor želi biti sprejet v to šolo, mora imeti za seboj z dobrim uspehom najmanj tretje leto ljudske šole ter mora znati vsaj čitati in pisati nemški, ker drugače ni mogoče, da bi si nabral potrebnega znanja v enem letu. Vpisovanje v pripravljavnico „Šolskega Doma“ bo 14. in 15. sept. od 9. do 12. ure predpoludne in od 2. do 4. ure popoldne. Učenci, ki niso hodili v „Š. Dom“, se bodo morali podvreči vzprejemnemu izpitu, ki bo deloma že tista dneva, deloma pa še le v petek 16. sept. Učenci te šole plačujejo šolnino v razmeri s premožnostjo svojih roditeljev do 4 K na mesec, ki je najvišji znesek.

„Mali Dom“. — Goriški Slovinci so postavili zopet lep spomenik svoji naprednosti in požitnovalnosti. Zgradili so si novo šolsko poslopje, ki poleg „Šolskega Doma“ bo sprejemalo slovensko mladino obojega spola v razne učne zavode, ki bodo nastanjeni v teh krasnih prostorih, ki popolnoma odgovarjajo namenu, kateremu imajo služiti. Novo poslopje, ki obsega devet šolskih sob s potrebnimi postranskimi prostori, nazvali so „Mali Dom“ deloma, da se razločijo od otroških bahačev, ki razupivajo negotova zasebna podjetja za velike narodne pridobitve, deloma, da dajo izraz svojemu prepričanju, da slovenskemu življu v Gorici ne zadostujejo sedanje priprave za vzgojo in omiko njegove mladine, marveč da mu pritičejo in da mu s časom bodo na razpolago poslopja, kakoršna zahteva število njegovih otrok ter njegova veljava in pomen v mestu. Goriški Slovinci so spoznali, da dobro urejene narodne šole najbolj pospešujejo narodne težnje in narodovo boljše bodočnost. Temu namenu služil bo tudi „Mali Dom“, v katerem se nastanijo za zdaj otroški vrtec, ljudska šola za štiri šolska leta, deška pripravljavnica za srednje šole in dekliška pripravljavnica za izobraževališča za učiteljice. Toliko za prvi začetek. Ako bodo okoliščine ugodne in požitnovalnost slovenskih rodoljubov vztrajna, sledilo bo s časom še kaj, kakor zahtevajo potrebe in nadarjenost našega slovenskega ljudstva. Slovenski rodoljubi, podpirajte uzorno narodno in kulturno započetje!

Na e. kr. ženskem učiteljskem v Gorici prične šolsko leto 1904/1905 16. t. m. Vpisovanje za deško in dekliško vadnico se vrši 15. t. m. od 8.—12. ure, vpisovanje gojenk v vsprejem v prvi tečaj e. kr. ženskega učiteljskega pa bode 14. in 15. t. m. od 8.—12. ure.

Ravnateljstvo e. kr. ženskega učiteljskega v Gorici, dne 3. sept. 1904

C. kr. gimnazijska pripravljavnica v Gorici. — Šolsko leto 1904/1905 se začne 18. kimovca. Vpisovanje učencev s slovenskim materinim jezikom bode 15. kimovca od 8. do 11. ure predpoludne. Pogoji so: 1. izpričevalo z odličnim ali vsaj z dobrim vspehom dovršenega 3. ali 4. razreda ljudske šole, 2. krstni list z izkazom, da učenec šteje 9 pa ne več kot 13 let, 3. zdravnikovo izpričevalo o stavljenih kozah, o zdravih očeh, sploh o popolnem zdravju, 4. ubožni list od tekočega leta, če so stariši ubogi. Prednost imajo nadarjeni in pridni učenci lepega obnašanja, ki v svojem domačem kraju nimajo nobene priložnosti, naučiti se nemščine in pripravljati se za gimnazijo ali realko. Učnine je plačati za vsako polletje 10 K; ubogi in vredni učenci so celó ali na pol oproščeni učnine.

V Gorici, 5. kimovca 1904.

Fr. Orešec, c. kr. vodja.

Gabrščekov podajač ne more še vedno razumeti, da del ni celota in da veljava posamnega dopisa ni veljava celega časnika. Dokler bodo časniki sestavljeni iz delov, kakor so dopisi, in dokler bodo dopisi imeli posebe označene dneve svojega rojstva, bodo morali praznovati svojo obletnico le po svojem datumu, ne po datumu časnikovem. To pravi že zdrava pamet, ker bi sicer malokateri dopis mogel praznovati svojo obletnico. Tako n. pr. nosi prvi naš dopis s podpisom A. K. dan 15. avgusta 1903, „Gorica“ ga je prinesla 18. avgusta 1903, po podajačevi pameti bi bila torej obletnica 18. avg. 1904; ali zdaj naj nam pove, kako, ko ni „Gorica“ izšla letos tega dne? Podajač ne razume, da dopis ni knjiga, ni časnik, ki je sam gospodar čez čas svojega „zagledanja belega dne“. Sicer pa kaj cepi s tem dlako, stvarno odgovarjati naj začne. Pa nimamo mnogo

upanja; kajti njegovo 20-letno „študentovanje“ kaže, da ga sreča razum še le pri letih Tirolčevih.

„Centralna posojilnica“ v Gorici je imela do konca meseca avgusta denarnega prometa K 2.593.139.87. Hranilnih vlog se je tekom do sedanje upravne dobe prejelo 431.615.54 K, vrnilo pa K 200.749.63, stanje konec avgusta znaša K 1.038.300.22. Posojil se je letos doslej dalo 177.246.73 K, vrnilo pa K 62.983.66, stanje konec avgusta je K 793.244.28. Promet v tekočem računu K 1.665.352.03, stanje posojilnici prilog: K 275.440.73.

Padel pod lastni voz je 26 letni Pertot Franc, ko je prihajal v Gorico, in sicer padel je pod voz pri Plaveh tako, da sta šli čezenj dve kolesi ter ga po celem životu tako poškodovali, da je moral iskati zdravniške pomoči v tuk. bolnišnici.

Tatvina v cerkvi M. B. na Gradu pri Mirnu. — V noči od sobote na nedeljo so se dosedaj še neznanzi zlikovci zmuznili v cerkev ter tam poskušali odpreti tri skrinjice za milodare, dve ki se nahajata pred velikim oltarjem in eno ki se nahaja pri glavnih vratih. A posrečilo se jim je samo eno odpreti, namreč pred oltarjem, v kateri pa ni bilo Bog ve kakih zakladov, k večjemu če je bilo do ene krone drobiža, kajti ravno tisti dan in dan poprej sta župnik mirenski in gradenski župnik v p. izpraznila skrinjice, v katerih se je nahajala še precejšnja svota. Zlikovci so šli nato v zakristijo, in tam prevrgli vso cerkveno obleko, iskajoč gotovo pri tem svojega plena. Ali kakor rečeno, slab „gšeft“, tisočakov nikjer niso mogli dobiti. Naj omenimo še, da so zlikovci, da bodo nemoteni opravljali svoj posel, zvezali od znotraj glavna cerkvena vrata s cerkovnikovim cerkvenim oblačilom, tako da drugi dan zjutraj se jih ni moglo skoraj odpreti. Kdo so ti „poštenjakoviči“, se do zdaj še ne ve.

Tatje v cerkvi. — V Sv. Križu so v noči od 2. na 3. t. m. v tamošnji cerkvi ukradli še neznanzi tatovi 2 keliha, 1 ciborij, ovratno verižico in uhane s kipa Matere Božje na stranskem altarju, ter še kako drugo malenkost. Vrednost ukradenih reči se ceni na kakih 600 K.

Pripeljali so v tukajšnje zapore nekega zidarja Michellina, italjanskega podanika, ki je pred par leti izvršil v korminski okolici večjo tatvino. Michellini bil je takrat aretiran in zaprt v Korminu, a je utekel iz zapore na Bavarsko, kjer so mu prišli na sled, ga zopet aretirali ter ga izročili naši sodni oblastniji.

Protiv draginji mesa. — Občina Gradišče je odločno nastopila proti mesarjem, ki niso hoteli znižati cene mesu, dasiravno se je živina pocenila. Gradiški župan je dne 10. m. m. pozval mesarje, naj cene mesu znižajo. Ker pa na ta poziv niso ničesar odgovorili, poslal jim je župan ultimatum: Ali naj s 1. septembrom vpeljejo prejšnje cene, ali pa bode ustanovljena mesnica na družbeni podlagi, ki bo prodajala meso 16 vin. cenje. Vsled tega so se mesarji odločili, da znižajo s 1. septembrom cene mesu in teletini.

Služba cestarja je razpisana v Volčah stavbeni okraj Tolmin. Prošnje do 30. sept. e. kr. okrajnemu glavarstvu v Tolminu.

Strela. — V noči od četrtega na petek je udarila strela v hišo posestnika Komjanca v Št. Ferjanu, ki je začela takoj goreti in je tudi do tal pogorela. V nji se je nahajalo pohištvo, nekoliko sena in par kvintalov češpelj, kar je vse pogorelo. Hišni posestnik je bil zavarovan.

Toča. — V Maju, Vabrigi in v Novi vasi v poreškem sodnem okraju padala je v soboto tako debela in tako gosta toča, da je pobrala tam ves vinski pridelek. Poprej suša, zdaj toča, tako da se nahajajo tamošnji kmetje zdaj v največji revii.

Izgon iz Trsta. — Te dni so izgnali iz Trsta nekega Ticijana Sticottija in nekega Emilija Maglieretto, oba italijanska podanika, ki sta prišla s truhuhom za kruhom v našo državo in se tu dobro počutila, in sicer tako dobro, da jima je že greben zrastel čez glavo ter sta začela udeleževati se protiaustrijskih demonstracij v zahvalo zato, da sta si pridobivala avstrijske groše v obilni meri, in sicer prvi kot trgovec, drugi pa kot akademični slikar. Tržaški židč „Piccolo“ je zaradi tega ves iz sebe. Po njegovem mnenju ni sploh na svetu boljših ljudi, kakor sta bila ta dva sinova blažene Italije. Mi „Piccolo“ to radi verujemo, da sta mu bila omenjena dva Italijana popolnoma po volji. Ah, take ljudi ima „Piccolo“ neizrečeno rad.

Deželnozborske volitve na Štajerskem. — V Mariboru je bil v soboto shod zaupnih mož, na katerem je bil pro-

glašen kandidatom za mariborski okraj nove kurije posestnik Fran Thaler iz Št. Ilja.

„Pesnik“-izdajica — morilec. — Glasoviti „Štajerec“, to gnjusno glasilo sovražnikov in izdajice slovenskega naroda na Štajarskem, je imelo do sedaj svojega „hišnega poeta“, ki je tisto novinarsko skladišče smradu zalagal s „pesmimi“, v katerih je sramotil slovenske redoljube. „Pesniku“-izdajici je ime Alojz Muršič.

Nedavno temu je neki Šegula umoril svojo ženo in jo dal potem zanesti na železnični tir, da bi tako pokril svoj zločin. A na tem činu mu je nekdo pomagal z nasvetom in dejanjem, in ta nekdo je bil — Alojzij Muršič, hišni poet „Štajercev“!! Sedaj sedi mož v preiskovalnem zaporu; da-li pa še kuje „pesmi“, sramoteče Slovence, o tem molče naši viri. Vsekake pa vidimo tudi na tem izgledu, kakšni so tisti slovenski elementi, ki se jih poslužuje prusjaštvo in renegatstvo na Spodnjem Štajarskem.

„Ed.“

Državne železnice. — Skupni znesek, ki ga je porabila uprava državnih železnic od 1. januarja do konca julija 1904 v investicijske svrhe, znaša kron 96.016.952 kron. Od tega zneska odpade 13.227.191 kron za nabavljanje vozov in lokomotiv za glavne in postranske proge.

Trst ameriška proga. — Ekselencen baron Call počastil je s svojim posetom brzoparnik „Pannonia“ dne 1. sept. t. l. ravno pred odhodom v New York, ko je bil poln avstrijskih in ogerških potnikov, med njimi tudi mnogo Slovencev. Baron Call je ostal na parniku dve uri ter se o vsem najpohvalneje izrazil.

Mesarska stavka v Ameriki. — 150.000 mes. delavcev se je pridružilo 1. t. m. po celi Ameriki stavkajočim v Čikagi. Položaj postaja vedno resnejši. Cene postajajo vedno višje in v kratkem v New Yorku ne bo dobiti mesa. Dne 1. septembra je napadlo ljudstvo v New Yorku voz z mesom. Jahajoči policaji so šele čez eno uro zopet napravili mir ter rešili voz iz ljudskih rok.

Pouk o treznosti. — Šolska deputacija v Berlinu je izdala sledeča navodila, ki so naperjena proti nezmernemu uživanju opojnih pijač: „K ministerialnemu odloku z dne 31. januarja 1902 ukažemo s tem, da bi se v naslednjih predmetih posebno opozorilo na nevarnost pijančevanja: 1. Pri pouku v verstvu. Tu se najde marsikatera povest ali nauk, pri katerem se dá pokazati, kako nizek je pijanec. 2. Pri pouku v prirodopisu. Antropologija sama sili učitelja, da opozori na pogubni vpliv pijančevanja. 3. Pri pouku v računstvu. Tu se kaže pogubni vpliv alkohola v gmotnem smislu.

Šola in alkohol. — S tem vprašanjem se je pečal shod za šolsko higijeno v Norimberku. Učencem naj bi se prepovedalo, da ne smejo uživati opojnih pijač. Toda ne le učitelji, ampak tudi zdravniki naj bi poučevali učence, kako škodljivo je zavzivanje alkohola. Tudi stariše se mora posvariti, da ne dajejo otrokom opojnih pijač. Vsi učenjaki so mnenja, da so pivo, vino, žganje in likerji mladini zelo škodljivi. Te pijače tudi zmanjšujejo paznost, poslabšajo spomin in otežijo otroku učenje, ter slabé tek in prebaviljavne organe. Tako otežujejo stariši, ako dajejo svojim otrokom alkoholnih pijač, sebi in učiteljem vzgojo. Tudi v boleznih se sme dati otrokom takih pijač le, ako zdravnik zapove.

Najznamenitejši zvonik na svetu je v mestu Moskvi na Ruskem. Imenuje se: „Ivan Veliki“. Ima pet nadstropij. V istem je 31 zvonov, med temi so štirje največji na svetu. Prvi, ki zvoní le o Božiču in na Veliko noč, ima 66.000 kg. Polovico te teže ima zvon, ki zvoní le o velikih praznikih. Še vsakdanji zvon ima 13.000 kg.

Loterijske številke.

3. septembra.

Trst 17 62 32 73 65
Linc 43 76 15 48 29

„Kuhinjska šola“
v Gorici,
v ulici Vetturini št. 9
se otvori
20. t. m.

Rojaki!
kupujte narodni kolek!

Štiri učence

sprejme na stanovanje in hrano nadučiteljeva družina, stanujoča konec Rabatišča v kapucinski ulici št. 2, drugo nadstropje.

Izrsten okus kave dosežete s prinesanjem
Vydrove žitne kave
POSKUSITE! Vzorek dragovojno.
Pošta 5 kg pošiljka 4 K 50 h franco.
„DOMAČI PRIJATELJ“
vsi odlični, zahtevni gosti
Hydrove žitne kave Praga VIII

Učence

sprejme na stanovanje in hrano poštena slovenska krščanska družina. Več se izve v „Narodni Tiskarni“.

Naznanilo!

Podpisani naznanja sl. občinstvu iz mesta in z dežele, da sem odprl svojo

apnenico

in priporočam svoje izvrstno blago vsem zidar-skim mojstrom, gospodar-jem in drugim podjetni-kom.

IV. Faganeli & C.
v Mirnu.

**Sodovičar
Fr. Obrdank**
(poprej Josip Hrovatin)
priporoča svoje ši-fone in pokali-ce po nizki ceni.

Naznanilo.

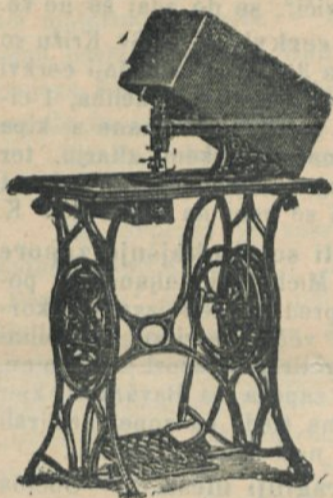
Podpisana naznanjava slavnemu občinstvu, da sva premestila krojaško delavnico iz ulice Vetturini št. 3 v ulico

della Cappella št. 10.

Ob tej priliki se priporočava slavnemu občinstvu, č. duhovščini, posebno za izdelovanje talarjev in za vsa v to stroko spadajoča dela.

Vid in Andrej Rojec,
krojaška mojstra.

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev
Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

Anton Ivanov Pečenko, Gorica

Velika zaloga

pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih prisnanih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije vsodih od 56 l naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Zaloga piva

„Delniške družbe združenih pivovaren Zalec-Laški Trg in plzenskega piva „prazdroj“ iz sloveče češke „Meščanske pivovarne“.

Zaloga ledu, katerega se odaja le na debelo od 100 kg. napej.

Cene zmerne. Postrežba poštena in točna.

Na stanovanje se sprejmejo
uradniki in dijaki.

Natančneje se poizve pri **Josipu Toroš**, ulica proti Soškemu mostu hiš. št. 6.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznico
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Anton Fon,
klobučar in gostilničar,
Semeniška ulica št. 6,
ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov
ter toči v svoji krčmi
pristna domača vina
in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

UČENCA

sprejme takoj

„Narodna Tiskarna“.

Pogoji se izvedo v tiskarni.

Naznanilo.
Podpisani uljudno naznanja slav. občinstvu, da sem odprl svojo
sedlarsko delavnico
v ulici Vetturini št. 3.

Priporočam se tem potom sl. občinstvu iz mesta in z dežele za vsakovrstna naročila, bodisi za težke ali pa lahke voznje, ter vsa v to stroko spadajoča dela. Delo lično, trpežno, cene zmerne.

IVAN KRAVOS,
sedlar v ulici Vetturini štov 3, prej v Ajdovščini.

Samo enkrat

naj vsakdo kupiti svoje potrebščine pri tvrdki

J. Zornik, Gorica, Gosposka ulica 7,

in nikdar več ne bode iskal drugod boljšega, lepšega in kakovosti primerno cenega blaga, kakor se tu dobi.

Došle so uže zadnje novosti modnega blaga za

pomladno in letno sezono v nedosegljivi izberi

kakor: krasni okraski za obleke najnovejše mode, čipke, ovratniki iz čipk, bordure, svile, pasovi itd. Raznovrstno belo in Jaeger-perilo, rokavice usnjate in cvrtnate, nogavice, krasne ovratnice, hlačniki, žepne rute, solnčniki, dežniki, moderci, predpasniki, domači čevlji itd. Zaloga je preskrbljena z vsemi potrebščinami za g. šivilje in krojače, kakor, igle, cvrtn, svile, fodre, gumbe, trakove itd. Raznovrstno blago za vezenje itd.

Hotel „UNION“ Gorica
Gledališka ulica št. 10

Vsako sredo

KONCERT

cele vojaške godbe v prostornem in lepem vrtu, ki je električno razsvetljen. Toči se plzensko in puntigamsko pivo. Kuhinja dobra. Domača in tuja vina. — Hotel razpolaga čez 30 moderno urejenih sob. Cene zmerne. Poleg vrta je tudi lepo kegljišče, ki je po dnevu vedno na razpolago, zvečer pa v soboto, nedeljo in ponedeljek.

Serafin Joos, lastnik.

Sprejema
hranilne vloge
katere obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ % polumesečno; nevzdignene obrestipripišuje konec leta k glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila

udom na osebni kredit po 6% in na vknjižbo po 5 $\frac{1}{2}$ %

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Gorica, ulica Vetturini 9.

C. kr. poštnohranilnični konto N. 851.292.

Sprejema
nove člane

z glavnimi in opravnimi deleži. Glavni deleži po 200 K, opravniki po 2 K. Otvorja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru.

Uradne ure

vsak dan od 8. ure zjutraj pa do 1. ure popoldne.